

3.3.2021

VN/20585/2020

Ohje keskusvaalilautakunnalle toimistotyön ja ääntenlaskennan järjestämisestä

Yleistä

- Jos paikalliset terveystoimijat antavat tiukempia ohjeita, niitä noudatetaan tämän ohjeen asemesta.
- Keskusvaalilautakunnan kokouksia voi järjestää etänä. Etäkokousten järjestämiseen sovelletaan kuntalain säännöksiä. Ehdokasasetteluun ja vaalien toimittamiseen liittyy paljon paperilla paikan päällä hoidettavia tehtäviä. Keskusvaalilautakunnan on päätettävä, miten tällaiset tehtävät hoidetaan ja miten niitä valvotaan. Esimerkiksi keskusvaalilautakunnan sihteeri voi järjestää paperisten asiakirjojen käsittelyn ja sen valvonnan.
- Keskusvaalilautakunta toimii keskusvaalilautakunnan ottaman henkilöstön työnantajan asemassa. Keskusvaalilautakunnan on sovellettava ennakoäänestysasiakirjojen tarkastuksen ja ääntenlaskennan organisoinnissa soveltuvin osin Työterveyslaitoksen työnantajille laatimaa koronaohjeistusta: <https://hyvatyo.ttl.fi/koronavirus/ohje-yrityksille>.
- Keskusvaalilautakunnan on huolehdittava siitä, että ennakoäänestyksen ja kotiäänestyksen vaalitoimitsijoita nimetään riittävästi varalle, jotta äkilliset sairastapaukset pystytään paikkaamaan sekä varajärjestelyiden käytännön toteuttamisesta. Keskusvaalilautakunnan on myös tarvittaessa huolehdittava siitä, että vaalilautakuntien ja vaalitoimikuntien lainmukainen toimintakyky voidaan sairastapaustilanteissa turvata.
- Jos saa koronavirustautiin sopivia oireita, on jäätävä matalalla kynnyksellä kotiin. Koronaviruksesta sairastuneiden oireita ovat olleet kuume, yskä, kurkkukipu, hengenhädistys, lihaskivut, väsymys, nuha, pahoinvointi ja ripuli. Taudin yhteydessä on kuvattu

myös maku- ja hajuaistin häiriöitä. Katso lisätietoja www.omaolo.fi Keskusvaalilautakunnan jäsenille ja varajäsenille on pohdittava sijaisjärjestelyt ja palkattua henkilöstöä on oltava riittävästi varalla jopa siinä tapauksessa, että kaikki sairastuisivat tai jouduttaisiin asettamaan karanteeniin.

Toimistotyö

- Keskusvaalilautakunnan on hankittava riittävästi käsihuuhdetta, maskeja, muoviseinäkkeitä ja muita ohjeissa mainittuja suoja- ja hygieniatarvikkeita kunnan vaaliviranomaisten tarpeisiin.
- Suojaleksinä toimivan seinäkkeen voi rakentaa esimerkiksi akryylimuovista (halkeaa helposti työstettäessä) tai polykarbonaattimuovista.
- Kaikissa keskusvaalilautakunnan tehtävissä pidetään yli 2 metrin turvaväliä muihin henkilöihin. Lisäksi on suositeltavaa käyttää maskia tai visiiriä työskennellessä muiden kanssa.
- Ehdokashakemusten vastaanotto tulee järjestää niin, että ehdokashakemusten jättäjiin kyetään pitämään yli 2 metrin turvaväli. Asiointitilanteessa on suositeltavaa käyttää maskia tai visiiriä. Esinevälitteisten tartuntojen riski on pieni, joten asiakirjoja on turvallista käsitellä, etenkin kun huolehditaan käsien säännöllisestä puhdistamisesta. Harkintansa mukaan keskusvaalilautakunta voi hyväksyä myös sähköpostitse tai postitse saapuneita hakemuksia.
- Ennakoäänestysasiakirjojen tarkastuksessa tulee käyttää niin väljiä tiloja, että 2 metrin turvavälin säilyttäminen on kaikissa tilanteissa mahdollista. Mikäli samoissa tiloissa työskentelee useita henkilöitä, on suositeltavaa käyttää maskia tai visiiriä, jos se on mahdollista. Esinevälitteisten tartuntojen riski on pieni, joten asiakirjoja on turvallista käsitellä, etenkin kun huolehditaan käsien säännöllisestä puhdistamisesta.

Kotiäänestyksen järjestäminen

- Sovi koronatestauksen järjestämisestä kunnan työterveyshuollon kanssa tai muulla sopivalla tavalla kotiäänestyksen vaalitoimitsijoille, vaalitoimikunnan jäsenille ja muillekin vaaliviranomaisille kunnan oman harkinnan mukaan.
- Kun keskusvaalilautakunta ottaa vastaan ilmoittautumisia kotiäänestykseen ja ilmoittaa äänestäjille kotiäänestyksen toteuttamisesta, on hyvä ohjeistaa samalla kotiäänestäjiä turvallisuudesta kotiäänestyksestä korona-aikana (käsien pesu ennen vaalitoimitsijan saapumista, toive maskin käyttämisestä, oma kynä). Ulkona toteutettavaa kotiäänestystä varten kotiäänestyksen vaalitoimitsijoille on hyvä varata mukaan taittopöytä tai vastaava.
- Oikeus kotiäänestykseen perustuu äänestäjän omaan käsitykseen kohtuuttomista vaikeuksista (PeVM 5/1998 vp, s. 5). Jos äänestäjät kyselevät kotiäänestyksen mahdollisuudesta, riskiryhmäläisille tai omaehtoisessa karanteenissa oleville voi kuitenkin kertoa, että äänestyspaikalla äänestäminen on ensisijaista ja että erityisiä äänestysjärjestelyitä äänestyspaikalla on tehty, jotta äänestäminen äänestyspaikassa olisi turvallista.
- Tartuntatautilääkärin määräämässä karanteenissa olevat voivat äänestää kotiäänestyksessä, jos kotiäänestys voidaan toteuttaa terveysturvallisesti, esimerkiksi äänestäjän kodin pihassa. Jos tartuntatautilääkäri on määrännyt henkilön eristykseen (henkilöllä on todettu koronavirustartunta), vaalitoimitsija ei voi mennä toimittamaan kotiäänestystä edes äänestäjän pihalle. Ilmoittautumisen vastaanottajan ei kuitenkaan tule kysyä syytä äänestäjän ilmoittautumiselle kotiäänestykseen. Kun ilmoitetaan kotiäänestäjälle kotiäänestyksen toimittamisen ajankohdasta, on mahdollista ilmoittaa äänestäjälle, että hänen tulee perua ilmoittautumisensa kotiäänestykseen, jos hänet on määrätty eristykseen.
- Keskusvaalilautakunta voi kysyä henkilöltä tietosuojalain 4 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla, onko tämä tartuntatautilain määräämässä karanteenissa. Kysymisen tarkoituksena on mahdollistaa viranomaisen tehtävän hoito eli käytännössä vaalitoimitsijan asianmukainen suojauminen äänestystilanteessa. Äänestäjältä saatua karanteenitietoa ei voida käyttää perusteena kotiäänestysoikeuden epäämiseen.
- Kotiäänestykseen ilmoittautumisen yhteydessä ei tule kysellä tai merkitä ylös tietoa henkilön terveydentilasta (eristyksessä oleminen on käytännössä terveystieto, koska eristyksessä oleminen tarkoittaa, että on sairastunut, karanteenissa olo tarkoittaa vain, että on

altistunut). Karanteenitiedon käsittelyssä on noudattava oikeasuhtaisuutta ja minimoitava sekä kerättävät tiedot että tietoja käsittelevät henkilöt tietosuojalainsäädännön mukaisesti.

- Eristyksessä tai karanteenissa olevat voivat mahdollisesti joissain tilanteissa äänestää laitosäänestyksessä, jos äänestäminen voidaan turvallisesti toimittaa eikä hoitolaitoksen muu toiminta vaarannu. Äänestystilanteen täytyy tällöin olla paikallisen terveystyöntekijöiden kanssa hyvin suunniteltu ja paikallisten terveystyöntekijöiden valvonnassa toteutettu.
- Keskusvaalilautakunnan on suositeltavaa pyytää kunnan terveydenhuollosta opastusta kotiaäänestyksen vaalitoimitsijoille suojavälineiden pukemisesta ja riisumisesta.

Ääntenlaskennan järjestäminen

- Jos ääntenlaskijoita tarvitaan useita kymmeniä tai satoja, tulee mahdollisuuksien mukaan jakaa ääntenlaskijat mahdollisimman pieniin ryhmiin, jotka eivät ole tekemisissä toistensa kanssa myöskään tauoilla tai ruokaillessaan. Ääntenlaskennan valvonnasta on kuitenkin huolehdittava.
- Laskenta on järjestettävä riittävän suuressa tilassa, jossa on hyvä ilmanvaihto.
- Laskenta on järjestettävä niin, että turvavälit säilyvät. Sitä varten voi olla tarpeen hankkia aikaisempia vaaleja suuremmat tilat ja enemmän pöytätilaa laskennan järjestämistä varten.
- Ääntenlaskijoiden on suositeltavaa käyttää maskia tai visiiriä työskennellessä muiden kanssa.
- Laskijoille on oltava saatavilla käsidesiä tai käsienpesumahdollisuus. Esinevälitteisten tartuntojen riski on pieni, joten useat laskijat voivat käsitellä samoja äänestyslippuja. On kuitenkin tärkeää puhdistaa kädet säännöllisesti.